

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана факультету
психології з навчальної роботи
доц. Алла МОСКАЛЕНКО
« 31 » березня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ

для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 031 Релігієзнавство
освітній рівень другий (магістерський)
освітня програма Релігієзнавство
спеціалізація -
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Дембицька Наталія Миколаївна, д.психол.н., ст.наук.співр., доцент кафедри психології розвитку

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. Алла Москаленко «31» 08 2022 р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.

КИЇВ – 2021

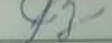

Розробник : Дембицька Наталія Миколаївна, д.психол.н., доцент кафедри психології розвитку

ЗАТВЕРДЖЕНО

« 26 » серпня 2021 року

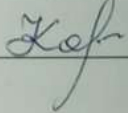
Завідувач кафедри психології розвитку

 Олена ВЛАСОВА

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету психології

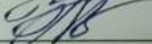
Протокол № 1 від « 31 » 08 2021 року

Голова науково-методичної комісії (Дмитро КОРОЛЬОВ)

« 31 » 08 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

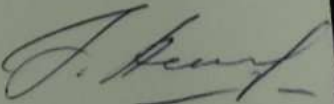
Протокол від « 31 » серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

« 31 » серпня 2021 року

Трапилювачко на 2022-2023 н.р. Фр. № 2 від 31.08.2022р.
Маслікова І.І.

Трапилювачко на 2022-2023 н.р.
Фр. № 1 від 30.08.2022р.

Аванкова Т.В.

1. Мета дисципліни - забезпечити студентам магістратури загальну теоретико-практичну підготовку з курсу психології вищої школи, сприяти освоєнню технологій психологічного супроводу освітнього процесу в сучасному закладі вищої освіти, а також становленню професійного самовизначення та розвиткові психологічної культури майбутніх викладачів вищої школи.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

2.1. До початку вивчення курсу студенти мають **знати** існуючі у системі філософської думки традиції, вчення, теорії, концепції, методології, підходи, стратегії вивчення особистості та групи; базові категорії філософії, загальної, соціальної психології, онтогенетичні закономірності становлення психічних властивостей, станів і процесів, процесів формування та розвитку особистості та соціальних спільностей.

2.2. **Вміти** абстрактно мислити, аналізувати, синтезувати науковий матеріал, вести його пошук та опрацьовувати, застосовуючи інтелектуальні практики, досліджувати і пояснювати явища життя, застосовуючи філософські та загальнонаукові методи;

2.3. **Володіти елементарними навичками** культурної рефлексії і осягнення засад буття, пізнання і людської діяльності; здійснення інтелектуального пошуку; застосування сучасних інформаційно-технічних засобів для вирішення завдань професійної діяльності; інтелектуальної комунікації, мовно-текстологічної здатності; генерування нових ідей, оцінювання результатів та якості професійної діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна *«Психологія вищої школи»* спрямована на спеціальну підготовку фахівців у питаннях освітньо-професійної соціалізації студентів, розвитку їх особистості та науково-педагогічної діяльності викладача. Дисципліна дозволяє практично розвинути вміння організовувати навчально-виховну роботу у закладі вищої освіти. Зміст дисципліни розкриває психологічні закономірності, чинники, ефекти освітньо-професійної соціалізації особистості, яка набуває вищу освіту зі спеціальності «релігієзнавство». Програма курсу розкриває інноваційний досвід застосування наукового доробку психологів-попередників у практиці роботи з психологічними феноменами, породженими навчанням особистості у закладі вищої освіти.

4. Завдання (навчальні цілі): розвинути і сформувати здатність розв'язувати задачі і проблеми у сфері філософії та гуманітаристики у процесі навчання, досліджень та здійснення інновацій.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 3. Здатність працювати в команді.

ЗК 9. Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 13. Вміння застосовувати знання методики викладання релігієзнавчих дисциплін у навчально-виховному процесі у закладах освіти.

5. Результати навчання:

Результати навчання (1.знати, 2.вміти, 3.комунікація, 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
Знати:				
1.1.	Змістову і методологічну специфіку психології вищої школи як галузі наукових знань та, в цьому контексті, - методологічні можливості філософського дискурсу та філософського дослідження	Лекція самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, написання підсумкової контрольної роботи	10%
1.2.	Теоретичні основи та сучасні наукові погляди на психологічні явища, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у ВНЗ для вирішення фундаментальних і прикладних завдань професіоналізації студентів	Лекція, семінарське заняття самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, написання підсумкової контрольної роботи	10%
1.3.	Систему психологічних, соціально-психологічних, вікових закономірностей формування, становлення та розвитку діяльності учіння, навчання, виховання та самовиховання суб'єкта освітньо-професійної соціалізації	Лекція, семінарське заняття	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, написання есе, підсумкової контрольної роботи	10%
Вміти:				
2.1.	Аналізувати проблеми, породжені системою вищої школи, залучати необхідні для цього знання, методики, джерела і досягати самостійних пізнавальних результатів та оцінювати останні з позиції викладача вищої школи	Лекція, семінарське заняття самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, практичні завдання психодіагностичний практикум, написання есе	10%
2.2.	Діагностувати, пояснювати та прогнозувати навчально-виховні ситуації	Лекція, семінарське заняття самостійна	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах,	10%

		робота	практичні завдання психодіагностичний практикум	
2.3.	Планувати і здійснювати науково-дослідну роботу з проблем управління навчально-виховним процесом у вищій школі, використовуючи методи філософського мислення, релевантні відповідній проблематиці	Лекція, семінарське заняття самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, практичні завдання психодіагностичний практикум	10%
Комунікація :				
3.1.	Висловлювати свої міркування щодо питань проблемного характеру у педагогічному процесі, усвідомлювати їх актуальність, здійснювати пошук шляхів їх вирішення	Лекція, семінарське заняття самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах	10%
3.2.	Залучати і використовувати у спеціалізованому філософському дискурсі знання, ідеї, способи мислення з психології вищої школи, на основі чого організувати взаємодію між різними суб'єктами системи вищої школи на основі цінностей партнерства та діалогу, толерантно ставитися до альтернативних думок	Лекція, семінарське заняття самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах	10%
Автономність і відповідальність:				
4.1.	Виявляти професійну ідентичність викладача вищого навчального закладу, розуміти етичні засади педагогічної діяльності та готовність їх дотримуватися	Лекція, семінарське заняття самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, психодіагностичний практикум, написання підсумкової контрольної роботи	10%
4.2.	Самостійно й автономно знаходити інформацію, необхідну для вдосконалення педагогічних знань та досвіду, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати навички та якості, принципово важливі для викладача вищої школи	Лекція, семінарське заняття самостійна робота	Тестові завдання, усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах, практичні завдання психодіагностичний практикум, психодіагностичний практикум, написання есе,	10%

			підсумкової контрольної роботи	
--	--	--	-----------------------------------	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	4.2
Програмні результати навчання										
ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, конструювати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку і професійного самовдосконалення.						+	+	+	+	+
ПРН 9. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань релігієзнавства до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	+	+	+	+	+	+	+		+	+
ПРН 13. Розробляти навчально-методичне забезпечення і викладати навчальні дисципліни з релігієзнавства у закладах освіти.			+	+	+	+			+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

Рівень досягнення студентами запланованих результатів навчання визначається за результатами усних відповідей на семінарських заняттях, написання есе та письмових контрольних робіт, виконання тестових та практичних завдань, завдань для самостійної роботи, зокрема психодіагностичного практикуму.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

Результати навчання :

Знання: ПРН 1.1 – 1.3 – до 30% загальної оцінки;

Вміння: ПРН 2.1 - 2.3 - до 30%;

Комунікація: ПРН 3.1 – 3.2. – до 20%

Автономність і відповідальність: ПРН 4.1. – 4.2 – до 20%

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: РН 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – 21/ 35 балів

2. Тестові завдання: РН 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – 12 / 20 балів

3. Самостійна робота:

Психодіагностичний практикум: РН 2.1, 2.2, 2.3, 4.1, 4.2 – 12 / 20 балів

Побудова найближчих особистих професійних перспектив (практичні завдання):

РН

Написання есе: РН 1.3, 2.1, 4.2 – 3 / 5 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах; тестові, практичні завдання (підготовка проекту з побудови професійних перспектив) та психодіагностичний практикум. Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 4.1, 4.2– 12 / 20 балів.

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	<i>48</i>	<i>12</i>	<i>60</i>
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 балів	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До тем: 1-7 протягом семестру, згідно з графіком навчальних занять. У разі відсутності студента на занятті теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«2» x 6 = 12	«5» x 6 = 30
Тести	До тем: 1-7	«6» x 2 = 12	«10» x 2 = 20
Самостійна робота:	Написання есе (Додаток самостійної роботи студента)	«4» x 1 = 4	«5» x 1 = 5
Практичні завдання	До тем : 3-5 Психодіагностичний практикум (Додаток самостійної роботи студента) кінець листопаду	«10» x 1 = 10	«15» x 1 = 15
	До тем: 6-7 Побудова найближчих особистих професійних перспектив (Додаток самостійної роботи студента) кінець листопаду	«10» x 1 = 10	«10» x 1 = 10

Підсумкова контрольна робота	До тем 1-10	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу. Має у відповіді суттєві неточності;

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Доповнення / участь в дискусіях:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми;

2 бали – доповнення змістовне;

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

Написання есе:

5-4 бали – есе змістовне, ґрунтовне, конструктивно розкриває і доповнює тему;

3-2 бали – есе змістовне;

0-1 бал – есе містить інформацію, що суттєво не розширює тему.

Тестові завдання:

10-9 балів - студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження;

8-6 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

5-3 балів - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну літературу, робота містить суттєві неточності;

2-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

Практичні завдання

Пробудова найближчих особистих професійних перспектив

10-8 бали - у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження.

6-5 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності.

4-3 балів - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну літературу, робота містить суттєві неточності.

2-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

Психодіагностичний практикум:

15-12 бали - у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження, презентує варіанти соціалізувального впливу на досліджуваного.

11-9 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності.

8-5 балів - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну літературу, робота містить суттєві неточності.

4-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

Побудова найближчих особистих професійних перспектив:

10-8 бали - у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження, презентує варіанти соціалізувального впливу на досліджуваного.

6-5 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності.

4-3 балів - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну літературу, робота містить суттєві неточності.

2-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

Підсумкова контрольна робота:

20-16 балів - у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, демонструє самостійність, достовірність зроблених висновків.

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст

поставленого завдання, демонструє самостійність та достовірність зроблених висновків. Допускаються несуттєві неточності.

10-6 балів - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, робота містить суттєві неточності.

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Вступ до психології вищої школи				
1	Тема 1. Психологія вищої школи: мета, предмет, завдання, методи	2	2	10
2	Тема 2. Загальні психологічні особливості студентського періоду розвитку особистості. Типологічні особливості сучасних студентів.	2	2	10
Частина 2. Психологія студента				
3	Тема 3. Суперечливі тенденції освітньо-професійної соціалізації сучасного студента.	2	2	10
4	Тема 4. Навчально-професійна діяльність студента: психологічний зміст, умови успішності. Професіоналізація особистості студента як новоутворення віку.	2	2	10
5	Тема 5. Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності. Роль мотивації в навчально-професійній діяльності. Соціально-психологічні особливості навчання у вищій школі.	2	2	10
Частина 3. Психологія викладача і педагогічної взаємодії у вищій школі				
6	Тема 6. Психологія особистості і діяльності викладача закладу вищої освіти.	2	1	6
7	Тема 7. Психологія педагогічної взаємодії у виші	1	1	6
8	Підсумкова контрольна робота	1		
	ВСЬОГО	14	12	62

Загальний обсяг **90 год., в тому числі:**

Лекції - **14 год.**

Семінари - **12 год.**

Консультації - **2 год.**

Самостійна робота - **62 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні :

1. Власова О. І., Семиченко В. А., Пащенко С. Ю., Невідома Я. Г. Психологія вищої школи / за ред. О. І. Власової : підручник. Київ: ВПЦ "Київський університет", 2014. 470с.
2. Дуткевич Т.В., Максимчук Н.П. Психологія вищої школи (курс лекцій): Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2011. 228 с.
3. Мащенко Н. І. Основи педагогіки і психології вищої школи: Курс лекцій. Кременчук, 2006. 272 с.
4. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи /; за заг. ред. О.Г. Мороз . Київ: НПУ, 2003. 267 с.
5. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: навч. посіб. для магістрантів і аспірантів. Київ: ТОВ «Філ-студія», 2013. 316 с.
6. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ: Вища школа, 2005. 240 с.
7. Франчук Т.Й. Цілісний освітній простір: основи формування Кам'янець-Подільський: Ред.вид, 2009. 244 с.
8. Чернілевський Д.В., Томчук М.І. Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. посібник. Вінниця: Вінницький соціально-економічний ін-т ун-ту «Україна», 2006. 402 с.
9. Щербан Т.Д. Психологія навчального спілкування: Монографія. Київ: Міленіум, 2004.- 346 с.

Додаткові:

1. Дембицька Н. М. Особливості суб'єкт-об'єктних орієнтацій студентської молоді у відносинах власності. *Проблеми сучасної психології*: зб. наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Вип. 14. 2011. С. 195-204.
2. Дембицька Н.М. Наставництво як соціалізуюча практика. *Актуальні проблеми психології*: Збірник наукових праць Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том 1. Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія 2018. Вип. 48. С.14-19.
3. Дембицька Н.М. Психологічні засади становлення суб'єктності студентів у відносинах власності. *Психологія. Педагогіка. Соціальна робота*: Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2012. № 5. С. 7-10.
4. Дембицька Н.М. Креативні практики для дорослих як агентів соціалізації дитини. *Ціннісна взаємодія обдарованої особистості в освітньому просторі*: тези доповідей ІХ наук.-практ. семінару., 24 жовт. 2019 р. К.: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України. 2019. С. 24.
5. Закон України «Про вищу освіту». Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37-38, ст.2004.
6. Мороз О.Г. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / за заг. ред. О.Г. Мороза. Київ: НПУ, 2006. 206 с.
7. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. акад. О.Г. Мороза Київ: НПУ, 2000. 337 с.
8. Національна Доктрина розвитку освіти. *Освіта*. 2002. 24 квіт.-1 трав. С. 2-4.
9. Слободянюк А. В., Андрущенко Н.О. Психологія управління та конфліктологія: навчальний посібник для практичних та семінарських занять. Вінниця: ВНТУ, 2010. 120 с.
10. Токарева Н. М. Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник

[для студентів вищих навчальних закладів]. Київ, 2017. 548 с.

10. Додаткові ресурси:

Завдання для підготовки до семінарських занять, практичні та тестові завдання, завдання для самостійного опрацювання навчального матеріалу та самоперевірки можна отримати через електронну пошту викладача : dembytska@knu.ua